

постконфліктних ситуаціях повинні бути навчені щодо саморобних вибухових пристроїв, наземних мін та інших боєприпасів, що не вибухнули. Співробітники гуманітарної допомоги та ліквідації наслідків стихійних лих, які спрямовуються в небезпечні райони (включно з активними конфліктними зонами), обов'язково проходять спеціалізований інструктаж з питань безпеки [3].

Таким чином, щороку сотні тисяч професійних працівників гуманітарних місій направляються по всьому світу для підтримки людей, які постраждали від катастроф і конфліктів. Їх професійна діяльність вимагає спеціальної захисної та антистресової підготовки. Ці реалії розповсюдженості гуманітарних криз актуалізують запровадження в ЗВО України нових спеціалізацій та освітньо-професійних програм (в рамках спеціальності Соціальна робота), спрямованих на підготовку співробітників міжнародних гуманітарних організацій.

Список використаних джерел

1. Огляд роботи міжнародних гуманітарних організацій та їх відповіді на гуманітарну кризу в Україні, спричинену воєнною агресією з боку рф. URL: <https://ffr.org.ua/wp-content/uploads/2022/07/Ohliad-mizhnarodnykh-humanitarnykh-orhanisatsiy-1.pdf>
2. Ukraine: Humanitarian Response and Funding Snapshot (January - July 2023). URL: https://reliefweb.int/report/ukraine/ukraine-humanitarian-response-and-funding-snapshot-january-july-2023-enuk?fbclid=IwAR0SoE5pn9R1VOBqHwVmPsIV5zGIgSY03DOwdwWVr4Hc_kXPlvLnporaHig
3. Humanitarian Aid Workers. URL: <https://wwwnc.cdc.gov/travel/yellowbook/2024/work-and-other-reasons/humanitarian-aid-workers>

Уляна Тесля,
*магістрантка спеціальності
011 освітні, педагогічні науки
ОПП Соціальна педагогіка,
Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка*
Галина Олійник,
кандидат педагогічних наук, доцент кафедри

СУТНІСТЬ НАСИЛЬСТВА В СІМ'І ТА ЖОРСТОКОГО ПОВОДЖЕННЯ З ДІТЬМИ ЯК ОЗНАКИ ВРАЗЛИВОСТІ

Аналізується питання сутнісної складової насильства у сім'ї та жорстокого поводження з дітьми як ознаки вразливості, зазначається що насильство в сім'ї може стосуватися будь-якої категорії населення, незалежно від соціального статусу чи віку. У дослідженні визначено, що ознакою вразливості у цьому контексті може бути відсутність адекватного захисту та підтримки від дорослих, низький рівень освіти або свідомості про права дитини, а також погані соціально-економічні умови, які можуть сприяти насильству в родині .

Ключові слова: *насильство, сім'я, діти, ознаки вразливості, жорстоке поводження.*

Проблема насильства в сім'ї є актуальною в сучасному світі, оскільки вона стосується безпеки та добробуту людей у їхніх власних домівках. Насильство в сім'ї може приймати різні форми, такі як фізичне, емоційне, сексуальне чи економічне насильство. Ця проблема може відбуватися у будь-якій сім'ї, незалежно від соціального статусу, релігії чи культури.

Національні та міжнародні організації активно працюють над вирішенням проблеми насильства в сім'ї шляхом підтримки жертв, усунення насильницьких поведінок, а також зміни соціальних норм, що підтримують насильство. Одним із головних завдань є підвищення освіченості громадськості про наслідки насильства в сім'ї та надання доступу до необхідних ресурсів і послуг для жертв.

У зв'язку з пандемією COVID-19 та веденням бойових дій. Проблема насильства в сім'ї набула ще більшої актуальності, оскільки карантинні обмеження та економічні труднощі можуть призвести до збільшення випадків насильства та зниження можливостей для жертв отримати допомогу. Жертвами насильства в сім'ї стають люди будь-якого віку, статі, рівня освіти та соціального статусу, але найбільш вразливими до насильства в сім'ї є жінки та діти. Так, за оцінками Світового банку від

20% до 50% жінок у різних країнах були жертвами фізичного насильства в сім'ї [1; 5].

За офіційними даними в Україні, проблема насильства в сім'ї залишається високою. Згідно з даними Міністерства соціальної політики України, у 2020 році було зафіксовано понад 160 тисяч випадків насильства в сім'ї. Це лише ті випадки, які були офіційно зареєстровані, і справжня кількість може бути набагато вищою через велику кількість незареєстрованих випадків.

Значна частина жертвами насильства в сім'ї є жінки та діти. Проте, також варто відзначити, що насильство в сім'ї може стосуватися будь-якої категорії населення, незалежно від соціального статусу чи віку.

Уряд України проводить різноманітні заходи для боротьби з цією проблемою, зокрема, розробляє та впроваджує програми підтримки для жертв насильства, підвищує свідомість громадськості про наслідки насильства в сім'ї та забезпечує доступ до необхідних послуг та ресурсів. Однак, проблема насильства в сім'ї залишається серйозним викликом для українського суспільства, і потребує подальшої уваги та розв'язання.

Зауважимо, що проблема жорстокого поводження з дітьми є серйозною та актуальною в сучасному світі. Це явище може мати серйозні наслідки для фізичного та психічного здоров'я дітей, включаючи психічні травми, низьку самооцінку, відчуття відведеності та навіть суїцидальні думки. Жорстоке поводження з дітьми може виявлятися у формі фізичного насильства, психологічного тиску, сексуальних зловживань, а також у недостатньому забезпеченні основних потреб дитини, як-то харчування, одяг, освіта та медичний догляд [1, 50].

Ознакою вразливості у цьому контексті може бути відсутність адекватного захисту та підтримки від дорослих, низький рівень освіти або свідомості про права дитини, а також погані соціально-економічні умови, які можуть сприяти насильству в родині. Для запобігання жорстокого поводження з дітьми важливо проводити системну роботу з попередження

насильства в сім'ї, надавати підтримку жертвам та покарання винних осіб, а також підвищувати свідомість суспільства про цю проблему [6, с.188].

Проблема жорстокого поводження з дітьми є серйозною та актуальною в сучасному світі. Це явище може мати серйозні наслідки для фізичного та психічного здоров'я дітей, включаючи психічні травми, низьку самооцінку, відчуття відведеності та навіть суїцидальні думки. Жорстоке поводження з дітьми може виявлятися у формі фізичного насильства, психологічного тиску, сексуальних зловживань, а також у недостатньому забезпеченні основних потреб дитини, як-то харчування, одяг, освіта та медичний догляд [3, с.56].

Важливим у протидії насильства є дотримання Закону України "Про попередження насильства в сім'ї", який визначає правові та організаційні засади запобігання та протидії насильству в сім'ї, захисту жертв насильства та встановлює відповідальність за порушення цього закону. Основні положення закону передбачають: визначення поняття "насильство в сім'ї" та видів насильства, включаючи фізичне, психологічне, сексуальне та економічне насильство; встановлення прав та обов'язків органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, судів, правоохоронних органів, медичних та соціальних служб у сфері запобігання та протидії насильству в сім'ї; заборона насильства в сім'ї та надання правової та психологічної допомоги жертвам насильства; встановлення відповідальності за порушення закону, включаючи адміністративну, кримінальну та цивільну відповідальність [2; 3].

Загалом у роботі фахівців соціальної сфери, зокрема соціальних педагогів/працівників важливим є проведення профілактичної роботи, включаючи навчальні та інформаційні заходи щодо запобігання насильства в сім'ї, а також сприяння соціальній реабілітації жертв насильства.

Список використаних джерел:

1. Гончарова Т. В. Насильство дітей у сім'ї: умови, причини й фактори виникнення. Соціальна педагогіка: теорія та практика. 2010. № 4. С. 47–53.

2. Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України від 7 грудня 2017 року № 2229-VII. Відомості Верховної Ради України. 2018. № 5. Ст. 35.

3. Запобігання насильства в сім'ї / під заг. ред. А. В. Довженко, А. Й. Присяжнюк, В. А. Ганцюра. Київ : ТОВ НОВА, 2004. 136 с.

4. Максимова Н. Ю., Мілютіна К. Л. Соціально-психологічні аспекти проблем насильства. К., 2003. 337 с.

5. Повалій Л. В. Концептуальні підходи до аналізу насильства в сім'ї. Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді: збірник наукових праць. Вип. 14. Кн. 1. Кам'янець-Подільський: Видавець Зволейко Д. Г., 2010. С. 358–367. 7

6. Юрків Я. І. Насильство дітей у сім'ї як соціально-педагогічна проблема. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Педагогіка, соціальна робота». 2013. Вип. 28. С. 185–189.

Філатова Ірина

*магістрантка спеціальності «Соціальна робота»
факультету педагогіки і психології
Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка*

Іванна Парфанович

*доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри соціальної роботи
та менеджменту соціокультурної діяльності
Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка*

СОЦІАЛЬНА ПІДТРИМКА ДІТЕЙ,

ЯКІ ПЕРЕБУВАЮТЬ У КОНФЛІКТІ ІЗ ЗАКОНОМ

Встановлено роботу соціальних працівників територіальних громад з дітьми, які перебувають у конфлікті із законом. Обґрунтовано, що для підвищення ефективності соціальної роботи важливо оперувати такими поняттями, як: «конфлікт із законом»; «дитина, яка перебуває у конфлікті з законом»; «пробація». Встановлено основні фактори ризику та визначено найбільш ефективні методи роботи.

Ключові слова: пробація, фактори впливу, конфлікт із законом, превенція.

Постановка проблеми. Конфлікт із законом – це ситуація, яка виникає внаслідок порушення особою законодавчо закріплених норм та тягне за собою певні покарання [2]. Особливо це стосується неповнолітніх дітей, які потрапили у складні життєві обставини у зв'язку із вчиненням правопорушень.